

PAPER DETAILS

TITLE: Covid-19 pandemi uzaktan egitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karsilastigi sorunlar

AUTHORS: Halil SAYGI

PAGES: 109-129

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1451447>

Gönderim: 16.12.2020

Düzeltilme: 07.03.2021

Kabul: 12.04.2021

Tür: Araştırma Makalesi

Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar

Halil SAYGI^a

^a MEB. Çatalhöyük Munise Lütfi Onat İlkokulu Karatay Konya, ORCID: 0000-0002-9344-3841

Özet

Bu çalışma tüm dünyayı etkisi altına alan ve henüz tedavisi bulunamamış covid-19 virüsünün sebep olduğu pandemi nedeniyle uzaktan eğitim faaliyetlerinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunların tespit edilmesi ve bunlara çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın evreni Karatay ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluştururken, araştırmanın örneklemini basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen halen görev başında olan 40 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örnekleme yönteminde kendisine, okul idareleri ve uzaktan elektronik anket formları aracılığıyla ulaşılabilen sınıf öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Basit tesadüfi örneklemede evren içinden rastgele birimler listelenir ve seçilir (Kılıç, 2013, s. 45). Araştırma problemi belirlendikten sonra literatür taraması yapılmış, uzaktan eğitim kavramı irdelenmiş, Dünya’da ve Türkiye’de uzaktan eğitim durumları değerlendirilmiş, covid-19 salgınının ortaya çıkışı ve hastalık seyrinde dünya devletlerinin uyguladığı eğitim politikaları ve ülkemizin attığı eğitim adımları irdelenmeye çalışılmıştır. Alan yazın taramasının ardından uzaktan eğitim kapsamında karşılaşılabilecek sorunları içeren anket formu geliştirilerek Karatay ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin değerlendirmeleri istenmiştir. Araştırma sonunda görev yapılan ilkokulların teknolojik açıdan yetersiz olduğu, öğrencilerin uzaktan eğitime devamlarının yeterli olmadığı, meslektaş iletişiminin iyi olduğu, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarında zorlandıkları bulguları çerçevesinde veriler analiz edilerek araştırmanın sonuç ve öneriler kısmında tavsiyelerde bulunulmuştur. Fatih Projesi Faz III uygulamasının ilkokullara uygulanması, uzaktan eğitim devam zorunluluğunun getirilmesi, öğrencilerin teknolojik olarak desteklenmesi ile ölçme ve değerlendirme uygulamalarının uzaktan eğitime uyarlanması önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Covid-19 Pandemisi, Uzaktan Eğitim, Sınıf Öğretmeni.

Problems encountered by classroom teachers in the covid-19 pandemic distance education process

Abstract

This study aims to identify the problems faced by classroom teachers in distance education activities due to the pandemic caused by the covid-19 virus, which has affected the whole world and has not yet been found, and to offer solutions to them. While the population of the study is the classroom teachers working in the district of Karatay, the sample of the study consists of 40 classroom teachers who are currently on duty determined by simple random sampling method. In the simple random sampling method, opinions of classroom teachers, who can be reached by school administrations and remote electronic questionnaires, were consulted. In simple random sampling, random units from the universe are listed and selected (Kılıç, 2013, p. 45). literature made after research problem is identified, have been analyzed in the concept of distance learning, distance education in Turkey and the world situation were evaluated, covid-19 The emergence of the epidemic and educational policies implemented by the world's governments in the course of the disease and training steps taken by our country has been studied. After the literature review, a questionnaire containing the problems that may be encountered within the scope of distance education was developed and the classroom teachers working in the district of Karatay were asked to evaluate. At the end of the study, the data were analyzed within the framework of the findings that the primary schools worked in were technologically inadequate, students' attendance to distance education was not sufficient, colleagues had good communication with colleagues, and teachers had difficulties in assessment and evaluation practices, and recommendations were made in the results and recommendations of the study. It has been suggested that the Fatih Project Phase III application should be applied to primary

Kaynak Gösterme

Saygi, H. (2021). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(2), 109-129. <https://doi.org/10.51948/auad.841632>

schools, the obligation to continue distance education, support students technologically, and adaptation of measurement and evaluation practices to distance education.

Keywords: Covid-19 Pandemic, Distance Learning, Classroom Teacher

Giriş

Uzaktan eğitim; 2020 yılında Çin’de başlayan, tüm insanlığın yaşadığı ve önlenemez salgın hastalık nedeniyle çok daha önemli hale gelmiştir. İnsanların hastalık bulaş riskinden dolayı birbirlerine sosyal mesafe ile yakınlaşmaktan kaçındığı bir ortamda insanlığın en temel gereksinimlerinden olan eğitim ve öğretim ihtiyacının teknolojik araçların da yardımıyla uzaktan eğitimle giderilmesi zorunluluğu oluşmuştur. Çin’in Hubei eyaletinde 2019 yılının Aralık ayı sonunda nefes darlığı, ateş, eklem ağrıları, halsizlik gibi belirtilerle baş gösteren, zatürreye dönüşerek tedavisi bulunamayan ve insanlığı ciddi manada tehdit eden salgın hastalık tüm dünyaya yayılarak WHO (Dünya Sağlık Örgütü) tarafından 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla pandemi olarak ilan edilmiştir ([http-1](#)). Dünya’da yaşanan bu gelişmeler ile birlikte pek çok ülke salgınla mücadele kapsamında kısıtlamalar uygulamaya başlamış, eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü okullar da bundan nasibini almıştır. Pek çok ülke; okulları tatil etmiş ve sonrasında eğitim öğretime uzaktan eğitim ile devam etmiştir. Türkiye’de ilk vakaların görülmeye başlanması üzerine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından mart ayı ara tatili bir hafta uzatılarak 23 Mart 2020 tarihinden itibaren uzaktan eğitime geçileceği açıklanmıştır ([http-2](#)).

Dünyada ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Literatür tarandığında uzaktan eğitimin ilk olarak İsveç’te 1728 yılında Boston Gazetesi’nde mektupla ders verileceği ilanları ile ortaya çıktığı değerlendirilmektedir (Özbay, 2015, s. 378). Dünyada uzaktan eğitim faaliyetlerinin gelişimi incelendiğinde mektupla, radyo yayınları ile, televizyon aracılığı ile ve web tabanlı çevrimiçi internet araçları ile yapıldığı görülmektedir. Eğitsel ilk radyo yayınının Amerika’da yapıldığı görülür (Akyürek, 2020, s. 5). Uzun yıllar çeşitli yöntemlerle uygulanan uzaktan eğitim 1980’ li yıllardan itibaren önlenemez bir gelişme göstermiştir (Akyürek, 2020, s. 5). Günümüzde her ne kadar teknoloji ilerlemiş olsa da uzaktan eğitim çalışmalarının büyük çoğunluğunun yüksek öğretimde odaklanmış olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitimin mektupla başladığı yapılan bir çok araştırmada ortaya konulmaktadır. 1800’ lü yıllarda Amerika, İsveç, Almanya, Fransa, Rusya gibi ülkelerde mektupla uzaktan eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü anlaşılmaktadır (Kırık, 2014, s. 80). 1980’ li yıllardan itibaren televizyonlar aracılığı ile uzaktan eğitim

faaliyetlerine geçilmiştir. 1990'lı yıllardan itibaren kablolu internet yayınları başlayarak uzaktan eğitim yeni bir boyut kazanmıştır.

Türkiye'de uzaktan eğitimin tarihçesi 1924 yılına kadar gitmekte, uzaktan eğitim terimine ilk olarak John Dewey' in öğretmen eğitim raporunda rastlanmaktadır (Başaran vd., 2020, s. 370). Dünyada 1728 yılında Amerika'da gazete haberlerinde mektupla öğretim olarak başlayan uzaktan eğitim süreci ülkemizde 70-80 yıl gibi bir geçmişe sahiptir. Bozkurt (2017, s. 87-88); Türkiye'de uzaktan eğitimi dört dönemde ele almaktadır: 1- Kavramsal, 2- Mektupla, 3- Radyo ve Televizyon, 4- İnternet Tabanlı. Ülkemizde 1950'li yıllarda banka memurlarının uzaktan mektupla öğretimleri amaçlanmış, MEB atmışlarda mektupla öğretime geçmiştir. 1975 yılında üniversiteye gidemeyen öğrenciler için YAYKUR faaliyetlerine başlamıştır (Gökçe, 2008, s. 3). 1982 yılından itibaren Anadolu Üniversitesi uzaktan eğitim çalışmalarına geçiş yapmıştır (Karatepe vd., 2020, s. 1263). Günümüzde Anadolu Üniversitesi, İstanbul Ün. ve bazı üniversiteler UZEM' ler aracılığı ile uzaktan eğitim yapılmaktadır (Keskin ve Kaya, 2020, s. 60). 2011-2012 eğitim öğretim yılından itibaren FATİH Projesi'nin hayata geçmesi ile dijital içeriklerin üretilmesi ve bu platformda kullanıma sunulmak üzere MEB tarafından EBA kurulmuştur ([http-4](http://4)). Türkiye'de uzaktan eğitim çalışmaları örgün eğitimin dışında kalmış bireyler için MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan açık öğretim ortaokulu ve açık öğretim liseleri tarafından da yürütülmektedir. 1992 senesinde açık öğretim lisesi, 1998 yılında ise ilköğretim ikinci kademe öğrencileri için açık öğretim ilköğretim okulları faaliyete başlamıştır. MEB tarafından EBA alt yapısı ile öğretmenlerin hayatları boyunca öğrenme ortamları sağlayabilmek için UZEM kurulmuştur (Özbay, 2015, s. 387).

Covid-19 Salgını ve Salgının Dünya'da Seyri

Covid-19; yeni tip korona virüs olarak da adlandırılan SARS-COV-2 virüsünün neden olduğu hastalık türüdür. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) bu virüsle ilk defa Aralık 2019 ayının sonunda Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki "viral pnömoni" raporlarıyla haberdar olmuştur. Korona virüs ailesi tabiatla bulunan ve hastalığa sebep olan geniş bir virüs ailesidir. Korona virüslere yarasa, yılan, kaplumbağa, pangolin gibi vahşi hayvanların doğal veya ara konak olabilecekleri yayınlanan araştırmalarda geçmektedir (Dikmen vd., 2020, s. 30). Yeni tip korona virüsün sebep olduğu hastalık her insanda aynı etkiyi yapmamaktadır. Farklı kişilerde farklı belirtiler ve etkiler göstermektedir. Virüse enfekte olan kişilerde en yaygın bulgular kuru öksürük, halsizlik ve yüksek ateştir. Daha az belirtileri ise ishal, boğaz ağrısı, tat ve

kokulu kaybı, baş ağrısı şeklindedir. Tehlikeli bulgular ve tıbbi yardım almayı gerektirenler ise nefes almada güçlük, konuşmada zorlanma, göğüs baskısıdır (http-6).

Günümüzde bilinmektedir ki; korona virüs damlacık yolu ve hasta olan kişilerin nefes veya öksürük ile etrafa yaydıkları damlacıklarına temas edilmesi, solunması ile insandan insana bulaşmaktadır (Dikmen vd., 2020, s. 30-31). Henüz kesin bir tedavisi olmayan covid-19 hastalığına çareler aranmakta, yapılan aşı çalışmalarının olumlu olarak sonuçlanması tüm dünyada umutla beklenmektedir.

İnsanlık 2019 Aralık ayının sonunda Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde baş gösteren korona virüs hastalığının pençesine düşmüştür. Tedavi edilemeyen ve tüm yaş gruplarında nefes darlığı, yüksek ateş, öksürük, eklem ağrıları gibi belirtilerle ortaya çıkan ve 14 gün kuluçka süresi bulunan korona virüs kısa zaman içerisinde tüm dünyaya yayılmıştır (http-5). Covid-19 güçlü bulaşıcılığı ile farkına varılması güç, süratle yayılım gösteren tehlikeli bir tür hastalıktır (Yılmaz vd., 2020, s. 3). Çin'den başka korona virüs tespit edilen ilk ülke Tayland olarak kayıtlara geçmiştir. Korona virüsün 11 Mart 2020 tarihinde Sağlık Bakanlığı tarafından Türkiye'de tespit edildiği açıklanarak virüsün Türkiye'ye girmiş olduğu resmi kaynaklardan ifade edilmiştir (http-3).

WHO istatistiklerine göre ilk başlangıç yeri Çin olan korona virüsün merkezi ilk etapta İtalya olurken, Aralık 2020 itibari ile Amerika kıtası olduğu anlaşılmaktadır. Salgın ile mücadele kapsamında bilim insanlarının önerileri çerçevesinde ülkeler sokağa çıkma kısıtlaması, eğitim öğretimin uzaktan yapılması, alışveriş merkezlerinin kapatılması, kafe ve restoranların faaliyetlerini durdurması, toplu taşımada bazı kısıtlayıcı tedbirleri hayata geçirmektedirler.

Korona virüsün sebep olduğu hastalık yakın zamanda ortaya çıktığından bilinen pek fazla bilgi olamamakla birlikte literatürü de henüz yenidir. İlk başlangıcı grip gibi belirtilerle başlayan hastalığın 3-5 gün kuluçka süresi bulunurken bu süre 14 güne kadar çıkabilmektedir. İnsanlık bu hastalığı yeni tanımakta ve hastalığın sağlık, ekonomi, turizm, eğitim, ulaşım gibi birçok alanda uğrattığı yıkımlara çareler aramaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de korona virüsün yol açtığı hastalığı önlemek, yayılımını durdurmak amacıyla bazı tedbirler alınmaktadır. Halen önlenemez yayılımı devam eden covid-19 önlemleri çerçevesinde; havalimanlarının kapatılması, uluslararası yolculukların durdurulması, havalimanları, garlar, alışveriş merkezlerine girişlerde HES (Hayat Eve Sığar) kodu sorgulaması ve ateş ölçümlerinin yapılması, restoranlarda "Gel-Al" uygulamasının hayata geçirilerek müşteri kabulünün durdurulması, 65 yaş üstü vatandaşların ve 20 yaş altı gençlerin günün belli saatlerinde sokağa çıkmalarının kısıtlanması, tüm ülkede sokağa çıkma kısıtlamaların uygulanması, belli sokak ve caddelerde toplu halde bulunulmaması, maske takılması, açık

alanlarda sigara içilmemesi gibi belli başlı tedbirler bilim insanlarının tavsiyeleri ile ülke yöneticileri tarafından uygulanmaktadır.

Covid-19 salgın sürecinde Dünya’da eğitim

Hastalık sebebiyle dünya genelinde pek çok ülkede sağlık sektöründen sonra eğitim sektörü de etkilenmiştir. Pek çok ülkede okullar; ya tatil edilmiş veya uzaktan eğitim faaliyetlerine geçmiştir. Korona virüs salgını sebebiyle dünyadaki yükseköğretim kurumlarının geneli uzaktan eğitim faaliyeti içerisine girmiştir (Sarı, 2020, s. 124). Ancak ülkelerin ekonomik ve gelişmişlik durumları öğrencilerin uzaktan eğitime erişim konusunda belirgin farklılıklar ortaya çıkarmıştır. Pek çok ülke internet altyapısı kullanarak farklı uygulamalar ortaya koyarken; bazı ülkeler de televizyon programları aracılığıyla uzaktan eğitim faaliyetlerine devam etmiştir (Yılmaz vd., 2020, s. 5-6). Covid-19 salgını nedeniyle UNESCO tarafından yapılan araştırmalarda süreç içinde seksen dört ülkeden elli sekizinin sınavları ertelediği veya tekrar yapılandırıldığı tespit edilmiştir (Can, 2020, s. 12). Birkaç dünya ülkesinin pandemi döneminde uygulamaya aldığı eğitim politikaları aşağıda özetlenmiştir: Çin; 270 milyondan fazla öğrencisi bulunan ülkede okullar kapanmış ve online bir eğitim platformlarında uzaktan eğitime devam edilmiştir. Ücretsiz ilk-ortaokul öğrencileri için öğrenme fırsatları oluşturulmuştur (Yılmaz vd., 2020, s. 7). Amerika; pandeminin başlamasıyla birlikte eğitim öğretim faaliyetlerini online ortamlara taşıyan ilk üniversitelerden biri Washington üniversitesi yaklaşık elli bin öğrencisine uzaktan eğitim imkanı sunmuştur. Uluslararası öğrenci kayıtlarının ne kadar zarar göreceği halen belirsizliğini sürdürmektedir (Yamamoto ve Altun, 2020, s.27-28). İngiltere; salgın başlangıcında sürü bağışıklığı ilkesini benimseyen ülkede yüksek öğretimin pandemiden etkilenmeyeceği düşünülmüştür. Ancak durumun ciddiyeti belirginleştikten sonra eğitimin sektöre uğramaması için çözümün uzaktan eğitimde olduğu anlaşılmıştır. Fransa; ‘sınıfım evde’ uygulaması ile sanal sınıflar oluşturarak uzaktan eğitim faaliyetlerine geçmiştir (Yılmaz vd., 2020, s. 8). Korona virüsün sebep olduğu sonuçlar değerlendirildiğinde tüm dünyayı etkileyen bir sağlık hastalığının ötesinde insanlık ve eğitimin aşması gereken büyük bir engel olduğu anlaşılmaktadır (Bozkurt, 2020, s. 129). Süreç sonunda edinilen tecrübenin; yüz yüze eğitime geçildiğinde eğitime yön vereceği ve ilham kaynağı olacağı değerlendirilmektedir (Yıldırım, 2020, s. 10). Süreç içerisinde dünyada Google Meet, Google Hangout, Zoom, Cisco Webex gibi çevrimiçi eğitim uygulamaları önemli bir yer edinmiştir (Yamamoto ve Altun, 2020, s. 32).

Covid-19 salgın sürecinde Türkiye’de eğitim

İlk olarak 11 Mart 2020 tarihi akşam saatlerinde ülkemizde korona virüs vakalarının tespit edildiği Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanmıştır. Bunun üzerine ülkemizde oluşturulan bilim kurulu tavsiyeleri doğrultusunda 16 Mart 2020 den itibaren Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okullar tatil edilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 23 Mart 2020 Pazartesi gününden itibaren uzaktan eğitime EBA canlı ders uygulamaları ve TRT EBA TV aracılığı ile başlanacağı açıklanmıştır (<http-2>). Milli Eğitim Bakanlığı korona virüsün sebep olduğu salgın hastalık nedeniyle toplumun eğitim ihtiyacını karşılamak ve sekteye uğramamasını sağlamak üzere TRT ile işbirliğine gitmiş EBA alt yapısını güçlendirmeye gayret etmiştir (Özer, 2020, s. 1124). TRT EBA İlkokul, TRT EBA Ortaokul ve TRT EBA Lise olmak üzere 23 Mart 2020 tarihinden itibaren üç kanal yayınlarına başlamıştır (Başaran vd., 2020, s. 371). Yükseköğretim Kurulu, salgın dolayısı ile bahar dönemi derslerinin uzaktan eğitim yoluyla devam edeceğini 26 Mart 2020 tarihinden itibaren yüz yüze eğitime ara verdiklerini duyurmuştur (Yılmaz vd., 2020, s. 11). MEB tarafından 23 Mart-30 Nisan tarihleri arasında uzaktan eğitimin yürütüleceği duyurulmuş, ancak daha sonra uzaktan eğitimin 31 Mayıs 2020 tarihine kadar devam edeceği ilan edilmiştir (Can, 2020, s. 14-15). Ancak 18 Mayıs 2020 tarihli kabine toplantısında 2019-2020 eğitim öğretim döneminin sonlandırılması kararı alınmıştır (<http-8>). Milli Eğitim bakanlığı TEGM tarafından Okulöncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde pandemi nedeniyle yaşanan olağan üstü durumla ilgili olarak eğitim öğretime ara verilmesi, öğrenci başarılarının değerlendirilmesi ve telafi programları hakkında değişikliğe gidilmiştir (<http-13>). Milli Eğitim Bakanlığı, Türk Standartları Enstitüsü işbirliği ile eğitim kurumlarında sürdürülebilir hijyen şartlarını sağlamak ve hastalığın okul kaynaklı yayılımını ortadan kaldırmak amacıyla “Eğitim Kurumlarında Hijyen Şartlarının Geliştirilmesi ve Enfeksiyonu Önleme Kontrol Kılavuzu” nu 28 Temmuz 2020 tarihi itibari ile yayınlamıştır. Bu kılavuz kapsamında okullarda sürdürülebilir hijyen koşullarının sağlanabilmesi amacıyla “Okulum Temiz Belgesi” ile belgelendirilmesi şartı aranmıştır (<http-9>). Ülke genelindeki okullar gerekli masa başı, saha ve bilgilendirme çalışmalarını yaparak bu belgeyi almak için müracaatta bulunmuşlardır. Milli Eğitim Bakanlığı salgın sürecinde eğitim paydaşlarının veli, öğretmen okul yöneticisi ve öğrencilerin nasıl davranması gerektiği ile ilgili rehberlik amacıyla 2020 Ağustos ayı itibari ile bilgilendirme metinleri yayınlamıştır (<http-7>). MEB, yüz yüze eğitime anasınıfı ve 1.sınıf öğrencilerinden başlanmak üzere kademeli olarak 21 Eylül 2020 tarihinden itibaren geçileceğini duyurdu (<http-10>). Yapılan açıklamaya göre eğitim öğretim yılı uyum programı kapsamında sınıf öğrencileri gruplara ayrılıp seyreltilmiş olarak haftada

bir gün 21-25 Eylül tarihlerinde okula devam etmeleri, 28-Eylül -2 Ekim tarihleri arasında da 30 dakikalık beş etkinlik saatinden oluşacak program kapsamında haftada iki gün okula gelmeleri kararlaştırılmıştır. Kademeli ve seyreltilmiş programlarla yüz yüze eğitime geçilen eğitim ortamlarında, veliler okullara alınmamış, kalabalık oluşturmayacak şekilde sınıf mevcutları azaltılmış, okul girişlerinde HES kodu sorgulaması, hem personel hem de ziyaretçiler için uygulamaya geçirilmiştir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin HES kodları toplu halde sorgulanarak risk grubundakilerin okula girmeleri önlenmeye çalışılmıştır. Daha sonra yapılan açıklamada okullarda yüz yüze eğitimin ikinci aşaması olarak ilkökul 2. 3. ve 4. sınıfların da 12 Ekim 2020 tarihinden itibaren kademeli olarak haftada iki gün okullara yüz yüze devam etmesi kararı duyurulmuştur (<http-11>; <http-14>). Ancak korona virüsün sebep olduğu salgın hastalığın dünya ve Türkiye’deki seyri dikkate alınarak 17 Kasım 2020 tarihinden itibaren kabine toplantısında okulların 4 Ocak 2021 tarihine yüz yüze eğitime ara verilerek uzaktan eğitim yapılacağı MEB tarafından ilan edilmiştir (<http-12>). Türkiye alt yapısı önceden oluşturulmuş EBA ve TRT işbirliği ile oluşturulan TRT EBA İlkokul, TRT EBA Ortaokul ve TRT EBA Lise televizyon kanallarından salgın süreci eğitim faaliyetlerini yönetmeye devam etmektedir. 21-25 Eylül 2020 tarihleri arasında TRT EBA İlkokul kanalından yayınlanan ilkökul ders programı Şekil 1 ‘de gösterilmiştir.

**“YENİ DÖNEM
UZAKTAN EĞİTİM
YAYINLARI”**

Haftalık Program | 21 - 25 Eylül 2020

Sınıf	Saat	Tekrar Saati	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
1-2-3-4	08.45	-	TBA SPOR	TBA SPOR	TBA SPOR	TBA SPOR	TBA SPOR
4	09.00	15.00	TÜRKÇE-4	SOSYAL BİLGİLER-4	TÜRKÇE-4	İNGİLİZCE-4	SOSYAL BİLGİLER-4
4	09.30	15.30	MATEMATİK-4	FEN BİLİMLERİ-4	MATEMATİK-4	SIN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ-4	FEN BİLİMLERİ-4
3	10.00	16.00	TÜRKÇE-3	HAYAT BİLGİSİ-3	TÜRKÇE-3	HAYAT BİLGİSİ-3	İNGİLİZCE-3
3	10.30	16.30	MATEMATİK-3	FEN BİLİMLERİ-3	MATEMATİK-3	FEN BİLİMLERİ-3	TÜRKÇE-3
2	11.00	17.00	TÜRKÇE-2	HAYAT BİLGİSİ-2	TÜRKÇE-2	HAYAT BİLGİSİ-2	İNGİLİZCE-2
2	11.30	17.30	MATEMATİK-2	MATEMATİK-2	MATEMATİK-2	TÜRKÇE-2	HAYAT BİLGİSİ-2
1	12.00	18.00	OKUYORUM YAZIYORUM	OKUYORUM YAZIYORUM	OKUYORUM YAZIYORUM	OKUYORUM YAZIYORUM	OKUYORUM YAZIYORUM
1	12.30	18.30	TÜRKÇE-1	HAYAT BİLGİSİ-1	TÜRKÇE-1	HAYAT BİLGİSİ-1	TÜRKÇE-1
1	13.00	19.00	MATEMATİK-1	MATEMATİK-1	MATEMATİK-1	TÜRKÇE-1	HAYAT BİLGİSİ-1
ÖZEL EĞİTİM	13.30	19.30	TÜRKÇE	TÜRKÇE	BİLİŞSEL BECERİLER	TÜRKÇE	BİLİŞSEL BECERİLER
ÖZEL EĞİTİM	14.00	20.00	MATEMATİK	HAYAT BİLGİSİ	MATEMATİK	HAYAT BİLGİSİ	TÜRK İŞARET DİLİ
1-2-3-4	14.30	20.30	YABANCI DİĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE	YABANCI DİĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE	YABANCI DİĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE	TBA	TBA
YETİŞKİN KÜŞAĞI	21.00	-	BİZDEN	ÖĞRETMENLER ODASI	BİZDEN	ÖĞRETMENLER ODASI	BİZDEN

Şekil 1. TRT EBA İlkokul 21-25 Eylül 2020 Haftalık Ders Programı (<http-15>)

Yaşanan tüm bu zorlu süreç içerisinde bu çalışmada zorunlu uzaktan eğitim kapsamında sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar irdelenmeye çalışılarak bu sorunlara çözüm önerileri sunulmaya çalışılacaktır.

Araştırma Sorunsalı

Covid-19 pandemi süreci uzaktan eğitim faaliyetleri ile ilgili çok sayıda araştırma yapıldığı literatür taramasından anlaşılmaktadır. Gelişen ve değişen dünyada teknolojik yeniliklerden eğitim de kendine düşen payı almaktadır. Gelişim tarihi iki asırlık bir zamanla sınırlı olsa da uzaktan eğitim dünya genelinde teknolojik gelişmelere bağlı olarak baş döndürücü bir gelişme göstermiştir.

Uzaktan eğitim; farklı ortamlardaki kaynak ve alıcı arasında çeşitli iletişim araçları ile sistematik bir şekilde gerçekleşen öğretim yöntemi, eğitim teknolojisi uygulamasıdır (Uşun, 2006, s. 7). Son yıllarda e-learning kavramı ile de özdeşleşmiştir. Herand ve Hatipoğlu'na (2014, s. 67) göre e-learning; değişik ortamlardaki öğretmen, öğrenci ve eğitim materyallerinin bir arada bulunmadan çeşitli iletişim araçları ile meydana getirilen eğitim etkinliğidir. Koçer'e (2001, s. 7) göre uzaktan eğitim eğitici ile öğrencinin aynı yerde olmadan gerçekleştirdiği eğitim faaliyetidir. Uzaktan eğitim; öğretme-öğrenme olgularını birleştiren bir kavramdır (Kaya, 2002, s. 11). Uzaktan eğitim Gökçe'ye (2008, s. 2) göre yer ve zamandan bağımsız olarak gerçekleştirilebilen etkili ve ekonomik bir eğitim yöntemidir. Uzaktan eğitim senkron ve asenkron olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. Senkron şekilde yapılan uzaktan eğitimde kaynak ve alıcı çeşitli iletişim ve teknolojik araçlarla aynı zaman diliminde karşılıklı ve etkileşimli halde eğitim gerçekleştirirler. Asenkron şeklinde yapılan uzaktan eğitimde zamandan bağımsız olarak web tabanlı olarak öğrenci istediği zaman diliminde eğitim faaliyetlerine katılabilir. Canbek (2015, s. 103) uzaktan eğitimin dört bileşeninden bahseder. Bunlar; kurumsal taban, öğreticilerin zamansal ve mekansal uzaklığı, karşılıklı iletişim, öğrenen-kaynak ve öğretici bağlantıda olmasıdır. Tanımlardan da anlaşılacağı gibi eşzamanlı ve eşzamansız olarak gerçekleştirilen uzaktan eğitim; farklı mekanlarda öğreten ve öğrenenin çeşitli eğitim teknolojilerini kullanarak karşılıklı olarak gerçekleştirdikleri eğitim faaliyetleridir.

Araştırmacılar uzaktan eğitim uygulamalarının faydalarından bahsetmektedir. Balaban (2012, s. 3), bunları az zaman, ekonomiklik, daha fazla kişiye erişim, bilginin daha çok yayılması, fazla memnuniyet, eğitim fırsatının artması şeklinde sıralamaktadır. Ağır (2007, s. 6), uzaktan eğitimin başlıca faydalarını aşağıdaki şekilde ifade etmektedir. Uzaktan eğitim; öğrenenin mekandan bağımsız olarak eğitime katılmasını sağlar, ekonomiktir, maliyet düşer, bilgiye erişmek ve yaymak kolaydır, hayat boyu öğrenme gerçekleştirilebilir, daha çok kitlelere

ulaşılabilir, her yaştaki her bireye eğitim hakkı tanır. Akyürek' e (2020, s. 4) göre uzaktan eğitimin yararları: fırsat eşitliği, kitle öğretiminin sağlanması, zengin materyal imkanı, öğrenmede bireysellik, sınıf ortamına mecbur kalmamak şeklinde sıralamaktadır. Kaya (2002, s. 19-20)' ya göre uzaktan eğitimin bazı faydalar sağladığı değerlendirilmektedir. Bunlar; farklı eğitim tercihi sunma, fırsat eşitliği sağlama, maliyeti indirme, serbestlik sunma, zengin içerik sunma, nitelik yükseltme, bireysel çalışma ve öğrenme, öğrenciye sorumluluk verme vb. olarak ifade edilmektedir.

Uzaktan eğitimin faydalarının yanında bazı sınırlılıkları da mevcuttur. Ağır (2007, s. 7) bu sınırlılıkları öğrencilerde sosyalleşmenin engellendiği, tam öğrenmenin gerçekleşmeyeceği, daha çok ders hazırlığının öğretmenin emek kaybına yol açtığı, kalabalık öğrenci gruplarında iletişim sınırlılığı şeklinde ifade etmektedir. Akyürek (2020, s. 4) uzaktan eğitimin yararlarının yanında sınırlılıklarından da bahsetmektedir. Bunlar; yüz yüze öğrenci ilişkilerini kolaylaştırmaması, sosyalleşmenin önünde engel olması, öğrenme alışkanlığı olmayan bireylerde sorun yaşanması, çalışan bireylerin dinlenme vaktini alma, beceri veya uygulamaya dönük derslerde yetersiz kalınması gibi.

Kaya (2002, s. 20)' ye göre uzaktan eğitimin belli başlı sınırlılıkları da vardır. Bunları özetle ifade etmek gerekirse; bireylerin sosyalleşmesinin önünde engel olması, öğrenen-öğreten yüz yüze ilişkilerinin zorlaşması, öğrenen bireylerin dinlenme vakitlerinin alınması, uygulama derslerinde verim alınamaması, kendi kendine öğrenemeyen bireylerin zorluk yaşaması vb. olarak sıralanabilir.

Kantos'un (2020) yaptığı araştırmada uzaktan eğitimi mi, yüz yüze eğitimi tercih edersiniz şeklinde ilkökul birinci kademe öğretmenlerinin görüşlerine başvurulduğu anlaşılmaktadır. İncelenen bu araştırmada ilkökul öğrencilerine uzaktan eğitimin uygun olmadığı, internet ve teknolojik alt yapısı eksik olan öğrencilerle iletişimde güçlükler yaşandığı gibi bir takım sonuçlara ulaşıldığı değerlendirilmektedir (Kantos, 2020, s. 77).

Çakın ve Akyavuz (2020) tarafından 20 öğretmenle yapılan araştırmada uzaktan eğitimde sınıf öğretmenleri ve bazı branşlarda öğretmenleri zorlayan durumlar değerlendirilmiş bunları iletişim sorunları, velilerle sorunlar ve öğrencilerin öğrenmesi ile ilgili olanlar olarak tespit ve kategorize etmiştir (Çakın ve Akyavuz, 2020, s. 180-181).

Fidan (2020, s.29), tarafından uzaktan eğitimin olumsuz yönleri ile ilgili olarak 23 katılımcı sınıf öğretmenin görüşlerine başvurarak yaptığı araştırmada veliler, rahatlık, sınıf yönetimi vb. 74 adet olumsuz durum tespitinde bulunulmuştur (Fidan, 2020, s. 32).

Bu çalışmanın covid-19 salgın hastalık sürecinde yapılan uzaktan eğitim ile ilgili sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunları irdeleyen çalışmalara katkı sunacağı

değerlendirilmektedir. Çalışma covid-19 pandemi sürecinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunları tespit etmek ve bu sorunlara çözüm önerileri sunmak üzere yapılmıştır. Özellikle tüm dünyanın çaresiz kaldığı salgın hastalık süreci içerisinde eğitim öğretim faaliyetlerinin sekteye uğratacak sorunların tespiti ve çözüm önerileri sunma isteği çalışmanın çıkış noktası olmuştur. Araştırmanın problem cümlesi “Covid-19 Pandemi Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunların Belirlenmesi” şeklinde belirlenmiştir. Bu çalışma ile salgın hastalık nedeniyle yaşanan zorunlu uzaktan eğitim faaliyetlerinde Karatay ilçesi özelindeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükleri tespit ederek; eğitim öğretimin kesintisiz devam etmesi için bu sorunlara çözüm önerileri sunmak hedeflenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada covid-19 pandemi sürecinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim alanında karşılaştığı sorunların tespit edilmesi ve bu sorunlara çözümler önerilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Araştırmadan elde edilen sonuçlar çerçevesinde temel eğitimin mihenk taşı konumunda bulunan ilkokullarda eğitim öğretim hizmetlerini veren sınıf öğretmenlerinin covid-19 pandemi nedeniyle yapılan uzaktan eğitim faaliyetlerindeki karşılaştığı sorunlarının giderilmesi öngörülmektedir.

Temel eğitim okullarında eğitim ve öğretim faaliyetlerinin verimli ve işlevsel olarak kesintisiz olarak sürdürülebilirliği konusunda araştırma sonuçları önem arz etmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Karatay ilçesinde covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunların belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada nicel bir araştırma yolu izlenmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden Tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinde veriler evrenin kesitsel bir grubundan toplanır, veriler grup üyelerinin verdikleri cevaplardan oluşur (Atalay ve Mazlum, 2017, s. 5-6). Araştırmada katılımcıların bilgisine doğal ortamlarında başvurulmuş, mevcut durumları da dikkate alınarak sorunlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği ile veriler toplanarak analiz edilmiştir.

Araştırma Alanı ve Katılımcılar

Araştırmanın evreni Karatay ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleridir. Örneklem ise, Karatay ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden random usulü ile belirlenen ve gönüllü katılım gösteren kırk öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin demografik özellikleri Tablo 1 'de gösterilmektedir.

Tablo 1		
<i>Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri</i>		
Demografik Özellik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
<i>Kadın</i>	17	42,5
<i>Erkek</i>	23	57,5
Mesleki Kıdem		
<i>1-5 yıl</i>	2	5
<i>6-10 yıl</i>	2	5
<i>11-15 yıl</i>	12	30
<i>16-20 yıl</i>	10	25
<i>21+ yıl</i>	14	35
Sınıf Mevcudu		
<i>0-21 öğrenci</i>	11	27,5
<i>21-40 öğrenci</i>	28	70
<i>41-60 öğrenci</i>	1	2,5
Teknolojik İmkan (Kişisel Bilgisayar)		
<i>Var</i>	35	87,5
<i>Yok</i>	5	12,5
Okutulan Sınıf		
1.Sınıf	8	20
2.Sınıf	14	35
3.Sınıf	7	17,5
4.Sınıf	11	27,5
Aylık Gelir		
<i>0-3000 TL</i>	1	2,5
<i>3001-6000 TL</i>	33	82,5
<i>6001-9000 TL</i>	4	10
<i>9001+ TL</i>	2	5
Mezuniyet Durumu		
<i>Lisans</i>	39	97,5
<i>Yüksek Lisans</i>	1	2,5

Tablo 1’de ankete katılan sınıf öğretmeni sayısı kırktır. Katılımcıların beş tanesinin evinde kendisine ait bilgisayarının olmadığı görülmektedir. Ankete cevap veren sınıf öğretmenlerinin tamamının yüksek öğretim mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Ankete cevap veren sınıf öğretmenlerinden bir tanesi aylık 3000 TL altında gelir beyan ettiğinden ücret karşılığı görev yapan bir öğretmen olduğu değerlendirilmektedir. Sınıf mevcutlarının sadece bir tanesinin kırk öğrencinin üzerinde olduğu anlaşılmakta ve katılımcıların % 97,5’ inin sınıf mevcutlarının kırk öğrenciden az olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin tamamının müstakil sınıf okuttuğu, mesleki kıdem olarak 16 yıl ve daha fazla olan öğretmen yüzdesinin 60 olduğu anlaşılmaktadır. Ankete katılan erkek sınıf öğretmeni sayısı kadınlardan fazladır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında verilerin toplanması oluşturulan anket formu kapsamında anket tekniği ile yapılmıştır. Anket tekniği önceden belirlenen sorular çerçevesinde disiplinli bir veri toplama tekniği olarak bilinmektedir (Yılmaz vd., 2020, s. 16). Anketin planlanması iki bölüm olarak gerçekleştirilmiştir. Birinci bölümde katılımcı sınıf öğretmenlerinin demografik yapılarını belirlemek amacı ile toplam sekiz soru yöneltilerek durumlarını belirtmeleri istenmiştir. İkinci bölümde katılımcı sınıf öğretmenlerinin covid-19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim öğretim faaliyetlerinde karşılaşmaları muhtemel sorunlar derlenerek kendilerine yöneltilmiş ve kendilerine uygun olan seçeneği EVET, KISMEN, HAYIR şeklinde belirtmeleri istenmiştir. Salgın sebebiyle anket formu yüz yüze katılımcıların doldurması istenmemiş, google formlar aracılığı ile katılımcılara ulaştırılmıştır.

Veri Toplama Süreci

Katılımcılara ölçme aracı olarak oluşturulan anket formu ulaştırılarak cevaplamaları istenmiştir. Çalışma için oluşturulan anket formu cevaplaması kolay, yönergeleri anlaşılır olarak iki bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirleyen sekiz adet soru, ikinci bölümde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılabilecekleri muhtemel sorunları tespit edebilecek yirmi yedi adet soru bulunmaktadır. Korona virüs salgın hastalığı sebebiyle veriler 2020 Kasım ayında yüz yüze toplanamamış, google formlar aracılığı ile okul yöneticilerin katkısı ile Karatay ilçesinde görev yapan random usul ile belirlenen gönüllü sınıf öğretmenlerine elektronik ortamda bire bir ulaştırılmış ve anket formunu cevaplamaları sağlanmıştır.

Veri Analizi

Ankete katılan sınıf öğretmenlerinin cevapları birlikte değerlendirilerek analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular literatüre dayalı olarak çıkarımlarda bulunulmuştur. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılarak bütünsel bir bakış açısı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi neticesinde elde edilen sonuçlara bulgular bölümünde yer verilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Korona virüs salgın hastalık sürecinde ölçme aracına katılan sınıf öğretmenlerinin durumlarına ilişkin bulgular Tablo 2’deki gibidir.

Tablo 2 <i>Covid 19 Pandemi Süreci Sınıf Öğretmenlerinin Durumu Frekans Analizi</i>						
Soru	Evet	Kısmen		Hayır		
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
<i>S1 İkametgahım öğrencilerimin ikametgahlarına yakındır.</i>	8	20	17	42,5	15	37,5
<i>S2 Görev yaptığım okulun teknolojik alt yapısı ve internet alt yapısı yeterlidir.</i>	9	22,5	19	47,5	12	30
<i>S3 Öğrencilerin uzaktan eğitime katılma ve devam durumu yeterlidir.</i>	3	7,5	25	62,5	12	30
<i>S4 Uzaktan eğitim sürecinde diğer meslektaşlarımla olan iletişimim yeterlidir.</i>	26	65	12	30	2	5
<i>S5 Uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmeni olarak öğrenci başarısı ölçülüp değerlendirilmektedir.</i>	10	25	27	67,5	3	7,5
<i>S6 Uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmeni olarak günlük-haftalık-aylık çalışmalar planlanmaktadır</i>	21	52,5	19	47,5	0	0
<i>S7 Uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmeni olarak hazırladığım günlük-haftalık-aylık plan uygulanmaktadır.</i>	17	42,5	20	50	3	7,5
<i>S8 Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilere bireysel çalışma alışkanlığı verilmektedir.</i>	17	42,5	21	52,5	2	5
<i>S9 Ölçme ve değerlendirme yapıldıktan sonra eksik olan kazanımlar öğrencilere verilmektedir.</i>	13	32,5	26	65	1	2,5
<i>S10 Uzaktan eğitim sürecinde EBA alt yapısını kullanmaktayım</i>	32	80	6	15	2	5
<i>S11 Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerim derslere katılmaktadır.</i>	9	22,5	28	70	3	7,5
<i>S12 İlköğretim programında belirtilen ilköğretim amaçları uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilmektedir.</i>	9	22,5	29	72,5	2	5
<i>S13 İlköğretim programında belirtilen metot ve teknikler uzaktan eğitim sürecinde uygulanabilmektedir.</i>	6	15	28	70	6	15
<i>S14 Uzaktan eğitim sürecinde dersleri işlerken yeterli materyaller kullanılmaktadır.</i>	12	30	19	47,5	9	22,5
<i>S15 Uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmeni olarak eğitim teknolojilerini kullanıyorum.</i>	26	65	13	32,5	1	2,5
<i>S16 Görev yaptığım okul çevresinin hitap ettiği öğrenciler teknolojik donanım (internet, tablet, bilgisayar vb.) yönünden yeterlidir.</i>	5	12,5	19	47,5	16	40

S17 Uzaktan eğitim ile verimli ders işlenmektedir.	9	22,5	27	67,5	4	10
S18 Sınıf öğretmeni olarak yapılacak çalışmalar öğrencilerle birlikte planlayıp değerlendirilmektedir.	5	12,5	18	45	17	42,5
S19 EBA (Eğitim Bilişim Ağı) alt yapısı uzaktan eğitim ihtiyaçlarını karşılamaktadır.	15	38,5	22	55	3	7,5
S20 Uzaktan eğitim uygulamalarında beceri dersleri (resim, müzik, beden eğitimi ve oyun) için öğrencilere müfredat programı kapsamında sahip olması gereken kazanımlar verilmektedir.	7	17,5	23	57,5	10	25
S21 EBA 'dan farklı uzaktan eğitim araçlarını kullanmaktayım.	17	42,5	17	42,5	6	12,5
S22 Mezun olduğum öğretim kurumunda, uzaktan eğitim öğretim çalışmaları ile ilgili yeterli bilgi ve beceriyi kazandım.	8	20	14	35	18	45
S23 Uzaktan eğitimin zorlukları (alt yapı eksikliği, iletişim sorunu, öğrencilerin yaş grubu, dezavantajlı gruplar) denetlemelerde dikkate alınmaktadır.	17	42,5	16	40	7	17,5
S24 Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci velilerimiz destek vermektedir.	15	37,5	25	62,5	0	0
S25 Uzaktan eğitimde dersler için ayrılan süre konuları işleyebilecek yeterliliktedir.	14	35	15	37,5	11	27,5
S26 Uzaktan eğitim sürecinde rehberlik ihtiyaçlarımız karşılanmaktadır.	16	40	17	42,5	7	17,5
S27 Uzaktan eğitim sürecinde eğitim öğretim faaliyetleri için alınan kararları zamanında takip ediyorum.	31	77,5	8	20	1	2,5

Sınıf öğretmenlerinin kısmen ikametlerinin öğrencilerin ikametine yakın olduğu değerlendirilmektedir. Sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı okulun teknolojik alt yapılarının uzaktan eğitim için yeterli olduğunu ifade edenler %9 da kalmaktadır. Öğrencilerin uzaktan eğitime katılma devam durumlarının yeterli olduğunu ifade eden sınıf öğretmeni sayısı 3/40 olarak gerçekleşmektedir. Sınıf öğretmenlerinin salgın sürecinde meslektaşları ile iletişimlerinin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirdikleri anlaşılmaktadır. Pandemi sürecinde öğrenci başarısını ölçüp değerlendirebilen sınıf öğretmeni yüzdesi %25 olarak kalmıştır. Kısmen ölçme değerlendirme yapabilen sınıf öğretmeni oranı % 67,5 olarak gerçekleşmiştir. Sınıf öğretmenlerinin günlük, haftalık ve aylık planları yaptıkları bulgusuna ulaşılmaktadır. Hazırlanan bu günlük, haftalık ve aylık planları uygulama oranı %50 ya yakındır. Kısmen uygulayabiliyorum şeklinde cevap veren öğretmen sayısı 20 kişidir. Ankete katılan sınıf öğretmenlerinin yarısından fazlası öğrencilere bireysel çalışma alışkanlığı kazandırabildikleri ve eksik kazanımları kısmen de olsa ölçme değerlendirme işleminden sora verebildiklerini ifade etmektedir. Katılımcıların %80'i EBA alt yapısını kullandığını belirtmiştir. Uzaktan eğitim canlı derslerine bilgisine başvuru sınıf öğretmenlerinin %70'i öğrencilerin kısmen katılabildiklerini belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin % 72,5'lik bir kısmı ilköğretimin amaçlarının kısmen gerçekleştirilebildiği görüşünü ifade etmiştir. Derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle işlenişinde amaçlar doğrultusunda yöntem ve tekniklerin %70 ve üstü oranında kısmen kullanılabildiği belirtilmiştir. Görev yapılan çevrenin öğrencilerinin teknolojik alt yapı durumları konusunda belirgin bir şekilde ayrıştığı görülmektedir. Uzaktan eğitime rağmen verimli bir ders işleyebildiğini kısmen veya tamamen düşünen sınıf öğretmeni oranı yüzde 80 civarındadır. EBA alt yapısının uzaktan eğitim ihtiyacını kısmen karşılandığı belirtilmektedir. Görsel sanatlar, müzik, beden eğitimi ve oyun gibi beceri gerektiren derslerde kazanımları kısmen verebildikleri değerlendirilmektedir. EBA' nın yanında başka uzaktan eğitim araçlarını da kullanan sınıf öğretmeni oranının yüzde 40 ve üzeri olduğu anlaşılmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu mezun olduğu yüksek öğretim programında uzaktan eğitim ile ilgili bilgi ve beceriyi edinmediklerini ifade etmiştir. Sınıf öğretmenleri uzaktan eğitim sürecinde rehberlik ihtiyaçlarının kısmen veya tamamen karşılandığını, uzaktan eğitim ile ilgili gelişmeleri zamanında öğrenebildiklerini belirtmektedirler. Karatay ilçesi özelinde ankete katılan sınıf öğretmenlerinin yarısından fazlasının erkek olduğu belirlenmiştir. Mesleki kıdem olarak değerlendirildiğinde kıdemli sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu oluşturduğu anlaşılmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin yüzde yetmişlik bir kısmının sınıf mevcudunun 21 ile 40 arasında olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğun 3.000- 6.000 Türk lirası aylık gelire sahip olduğu görülmektedir. Ankete katılan sınıf öğretmenlerinden beş tanesinin kendi kişisel bilgisayarının olmadığı tespit edilmiştir. Ankete katılan sınıf öğretmenlerinden öğrencilerin ikametlerine yakın yerlerde ikamet etmedikleri değerlendirilmektedir. Uzaktan eğitim faaliyetlerine katılan ve ölçme aracına fikir beyan eden sınıf öğretmenlerinin tamamının yüksek öğretim mezunu olduğu görülmektedir.

Görev yaptığı okulların teknolojik alt yapılarının yetersiz olduğu saptanmaktadır. Bilindiği üzere 2011-2012 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya konulan FATİH Projesi Faz I ve Faz II kapsamında ortaokul ve liseler teknolojik açıdan desteklenmiş ancak ilkokullara bu konuda akıllı tahta kurulumları yapılmamıştır. Bu durum görev yapılan eğitim kurumundaki teknolojik alt yapı yetersizliğini desteklemektedir.

Öğrencilerin uzaktan eğitimde devam durumlarının yeterli olmadıkları değerlendirilmektedir. Bu durum teknolojik yetersizlik veya uzaktan eğitimin; devam zorunluluğu olmadığından öğrenciler tarafından ciddiye alınmadığını gösterebilir.

Uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin meslektaşlarıyla karşılıklı iletişim halinde oldukları değerlendirilmektedir.

Gerçek manada ölçme-değerlendirme yapabilen sınıf öğretmeni yüzdesi 25 olarak belirlenmektedir. Pandemi döneminde uzaktan eğitimde sınıf öğretmenlerinin öğrencilerine bireysel çalışma alışkanlığı kazandırabildikleri anlaşılmaktadır. Ölçme ve değerlendirme işleminden sonra eksik kazanımları verebildikleri ancak ölçme ve değerlendirmenin tam anlamıyla yapılamadığı saptanmaktadır.

Uzaktan eğitim canlı derslerine öğrencilerin kısmen katıldığını beyan eden sınıf öğretmeni oranı yüzde yetmiştir. İlköğretim programları kapsamında ulaşılması gereken amaçlara kısmen ulaşıldığını düşünen sınıf öğretmeni oranı %72,5 olarak gerçekleşmiştir. Derslerin canlı dersle olarak işlenişinde uygulanacak yöntem ve tekniklerin %70 oranında kullanılabildiği saptanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı çevreden gelen öğrencilerin teknolojik donanımlarının yetersiz olduğu değerlendirilmektedir. Sınıf öğretmenleri MEB tarafından uzaktan eğitim tedbirleri kapsamında alınan kararları ve gelişmeleri zamanında haberdar olduklarını, uzaktan eğitim ile ilgili kendilerine yapılan rehberliğin yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Tartışma ve Sonuç

Sınıf öğretmenlerinin değerlendirmelerinde EBA'nın içerik ve alt yapı olarak yeterli olduğu değerlendirilmesinin yanında çeşitli uzaktan eğitim uygulamalarını kullanıldığı saptanmıştır. Özer'in araştırmasına göre Milli Eğitim Bakanlığı, TRT ile işbirliğine gitmiş ve EBA altyapısını güçlendirmeye çalıştığı belirlenmiştir (Özer, 2020, s. 1126). Görev yapılan çevrenin sosyoekonomik durumuna bağlı olarak öğrencilerin teknolojik olarak donanım eksikliklerinin bulunduğu sonucuna ulaşıldığından bu çevreden gelen öğrencilerin uzaktan eğitime eksiksiz katılabilmeleri için desteklenmeleri gerekmektedir. Yılmaz ve arkadaşlarının araştırmasına göre pek çok ülke internet altyapısını kullanmış, kimisi de televizyon programları aracılığıyla uzaktan eğitime devam etmiştir (Yılmaz vd., 2020, s. 7-8). Ayrıca uzaktan eğitim canlı derslerine katılım oranının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Fidan (2020, s. 34) da uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin rahat davranmalarından bahsetmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerince ölçme değerlendirme çalışmalarının tam anlamıyla yapılamadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu duruma Çakın ve Akyavuz (2020, s.181) öğrencilerin öğrenmeleri ile ilgili olan sorunlar da yer vermektedir. Sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları ilkokulların teknolojik alt yapısının yetersiz olduğu değerlendirilmektedir. Az da olsa sınıf öğretmenleri arasında kişisel bilgisayar olmayanlar bulunmaktadır. Teknolojik alt yapısı eksik olan öğrencilerle Kantos iletişim sorunları yaşadığını ifade etmektedir (Kantos, 2020, s. 77). Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları yüksek öğretim kurumunda uzaktan eğitimin sevk ve idaresi ile ilgili bilgi ve beceri

kazanmadıkları sonucuna varılmaktadır. Bu durum Fidan'ın (2020, s. 34) uzaktan eğitimin olumsuz yönleri ile ilgili yaptığı araştırmasında ele aldığı sınıf yönetimi sorunu ile ilişkilendirilebilir.

Öneriler

Araştırma katılımcılar olan Konya ili Karatay ilçesi ilkokullarında görev yapan sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır. Elde edilen bilgi ve bulgular araştırmacı tarafından katılımcı sınıf öğretmenlerine yöneltilen ölçme aracındaki sorular ve sınıf öğretmenlerinden alınan cevaplar ve 2020 yılı ile sınırlıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından aynı anda çok daha fazla kullanıcıya hitap edecek şekilde EBA bağlantı kapasitesinin artırılması önerilebilir. Ekonomik durumu kötü olan öğrenciler teknolojik imkanlarla desteklenmelidir. Teknolojik alt yapı olarak desteklenen tüm öğrencilere canlı derslerde yoklama zorunluluğu getirilmelidir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin edinmesi gereken eksik kazanımları, ölçme ve değerlendirmeden sonra öğrencilere kazandırdıkları düşünüldüğünde uzaktan eğitimde öğrencilerin sahip olması gereken kazanımları ölçebilecek güvenilir ölçme araçlarının uzaktan eğitim sürecinde oluşturulması ve kullanılması gerekmektedir. Bu sorunun çözümü için EBA alt yapısı daha da geliştirilmelidir.

Teknolojik alt yapı eksikliğinin giderilebilmesi için; Fatih Projesinin devamı olan Faz III çalışmalarının hızlandırılarak ilkokulların da internet alt yapısının iyileştirilerek ve akıllı tahta uygulamalarının kazandırılması önerilmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimi sorunsuz bir şekilde gerçekleştirebilmeleri ve eğitim öğretimin kesintiye uğramaması adına teknolojik araçlarla sınıf öğretmenleri desteklenmelidir. Böylece iletişim sorunları ortadan kaldırılabilir.

Uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetimi konusunda karşılaşılan sorunların çözümü için eğitim fakültelerinde uzaktan eğitim ile ilgili derslerin verilebileceği düşünülmektedir. Halen görevde olan sınıf öğretmenleri için ise Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet içi eğitim faaliyetleri gerçekleştirilebilir.

Kaynakça

- Ağır, F., (2007), Özel Okullarda ve Devlet Okullarında Çalışan İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumlarının Belirlenmesi, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir*
- Akyürek, M., İ., (2020), Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taraması, *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi, cilt: 4, sayı:1, 1-9*
- Balaban, M., E., (2012), Dünyada ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim ve Bir Proje Önerisi.
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., Şahin, E., (2020), Koronavirüs (Covid-19) Pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma, *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi, 5(2), 368-397*
- Bozkurt, A., (2017), Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, cilt: 3, sayı: 2, ss: 85- 124*
- Bozkurt, A., (2020), Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: yeni normal ve yeni eğitim paradigması, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 112-142*
- Can, E., (2020), Coronavirüs (Covid19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 11-53*
- Çakın, M., Akyavuz, E.; K., (2020), Covid-19 süreci ve eğitime yansıması: öğretmen görüşlerinin incelenmesi, *International Journal of Social Sciences and Education Research, 6(2)*
- Dikmen, A., U., Kına, H., M., Özkan, S., İlhan, M.,N., (2020), Covid-19 epidemiyolojisi: pandemiden ne öğrendik? , *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research, 29- 36*
- Erdoğan Koçer, H., (2001), Web Tabanlı Uzaktan Eğitim, *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Konya.*
- Fidan, M., (2020) , Covid-19 belirsizliğinde eğitim: ilkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri, *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 24-43*
- Gökçe, A., T. (2008), Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim, *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 11, 1-2*
- Göksel Canbek, N., (2015). Uzaktan öğretme ve öğrenme: uzaktan eğitimin temelleri, *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, cilt: 1 , sayı: 2, ss 102- 111*
- Hatipoğlu, Z., Herand, D. (2014), Uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim platformlarının karşılaştırılması, *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi, cilt: 18, sayı:1 , ss 65-75*

- Karatepe, F., Küçükgencay, N., Peker, B., (2020), Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? bir anket çalışması, *Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırması Dergisi*, 7(53), 1262-1274
- Kantos, Z., E. (2020), Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim İle İlgili Düşünceleri, *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi - Sosyal ve Eğitim Bilimleri- Asos Yayınları, Hattuşa, Çorum.*
- Kaya, Z., (2002), Uzaktan Eğitim, *Pegem A Yayınları, Ankara.*
- Keskin, M., Özer Kaya, D., (2020), Covid19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67
- Kılıç, S., (2013), Örneklem yöntemleri, *Journal of Mood Disorders*, 3-1, 44-46
- Kırık, A.,M., (2014), Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve türkiye’deki durumu, *Marmara İletişim Dergisi*, sayı: 21, ss: 73- 94.
- Mazlum, M., M., Atalay, A., (2017), Sosyal bilimlerde araştırma yönteminin belirlenmesi, *Route Educational and Social Science Journal*, 1-21
- Özbay, Ö., (2015), Dünyada ve türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu, *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 5, s.376- 394.
- Özer, M., (2020), Türkiye’de covid19 salgını sürecinde milli eğitim bakanlığı tarafından atılan politika adımları, *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124-1129
- Sarı, H., İ., (2020), Evde kal döneminde uzaktan eğitim: ölçme ve değerlendirmeyi neden karantinaya almamalıyız?, *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(1), 121-128
- Telli Yamamoto, G., Altun, D., (2020), Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlemeyene yükselişi, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, cilt: 3, sayı: 1, ss: 25-34
- Toker Gökçe, A., (2008), Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim, *D. Ü. Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* 11, 1-12.
- Uşun, S., (2006), Uzaktan Eğitim, *Nobel Yayınları, Ankara*
- Yıldırım, K., (2020), İstisnai bir uzaktan eğitim-öğretim deneyiminin öğrettikleri, *Alanyazın Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi*, cilt: 1, sayı:1
- Yılmaz, E., Mutlu, H., Güner, B., Doğanay, G., Yılmaz, D., (2020), Veli Algısına Göre Pandemi Dönemi Uzaktan Eğitimin Niteliği, *Palet Yayınları, Konya.*
- (WHO), <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>
- MEB, <http://www.meb.gov.tr/ebada-canli-sinifla-egitim-basliyor/haber/20602/tr?fbclid=IwAR2xOWtortAlufruf24E9cjTeEQmomDEl92WODZ32RD78UJkFqIIFnZSiVI>, 29 Mart 2020

AA., (3 Mart 2020), <https://www.aa.com.tr/tr/koronavirus/saglik-bakani-koca-turkiyede-ilk-koronavirus-vakasinin-goruldugunu-acikladi/1761466>

[https://tr.wikipedia.org/wiki/EBA#:~:text=2011%2D2012%20e%C4%9Fitim%20%C3%B6%C4%9Fretim%20y%C4%B1%C4%B1nda,Bili%C5%9Fim%20A%C4%9F%C4%B1%20\(EBA\)%20kurulmu%C5%9Ftur](https://tr.wikipedia.org/wiki/EBA#:~:text=2011%2D2012%20e%C4%9Fitim%20%C3%B6%C4%9Fretim%20y%C4%B1%C4%B1nda,Bili%C5%9Fim%20A%C4%9F%C4%B1%20(EBA)%20kurulmu%C5%9Ftur)

https://tr.wikipedia.org/wiki/Zat%C3%BCrre#Belirtiler_ve_septomlar

WHO, https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_3

MEB, http://www.meb.gov.tr/meb_duyuruindex.php?KATEGORI=2978

CNNTÜRK, <https://www.cnnturk.com/turkiye/egitim-ogretim-yili-sona-erdi>

MEB, <https://merkezisgb.meb.gov.tr/www/egitim-kurumlarinda-hijyen-sartlarinin-gelistirilmesi-ve-enfeksiyon-onleme-kontrol-kilavuzu/icerik/244>

MEB, <http://www.meb.gov.tr/okul-onesi-egitim-ve-1-siniflar-yuz-yuze-egitime-basliyor/haber/21614/tr>

MEB, <http://www.meb.gov.tr/okullarda-yuz-yuze-egitimde-ikinci-asama-12-ekim-pazartesi-gunu-basliyor/haber/21776/tr>

MEB, <http://www.meb.gov.tr/egitim-ogretim-31-aralik-2020ye-kadar-online-olarak-surdurulecek/haber/21983/tr>

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/05/20200508-2.htm>

TEGM, <http://tegm.meb.gov.tr/www/12-ekim-2020-tarihinden-itibaren-ilkokul-1-2-3-4-siniflar-ile-ortaokul-8-sinifta-yuz-yuze-egitimlerde-uygulanacak-haftalik-ders-cizelgeleri/icerik/689>

MEB, <https://www.meb.gov.tr/trt-eba-tv-21-25-eylul-ders-programi/haber/21665/tr>

Yazarlar Hakkında

Halil SAYGI

Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı mezunudur. 2005 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nda Müdür Yetkili Sınıf Öğretmeni olarak başladığı mesleğine ülkemizin çeşitli yerlerinde sınıf öğretmenliği, müdür yardımcılığı ve okul müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur. Halen Konya ili Karatay ilçesi Çatalhöyük Munise Lütfi Onat İlkokulu'nda okul müdürü olarak görev yapmaktadır. Yüksek lisansını Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Eğitim Yönetimi alanında yapmıştır.

Devlet memurluğunun yanında eğitim bilimleri alanında bilimsel araştırmalar yaparak hakemli dergilere makaleler yazmaktadır.

Posta adresi: Çatalhöyük Munise Lütfi Onat İlkokulu, Çatalhöyük Mah. Alayköşkü Sk. No:5 Karatay / Konya
Tel (İş): +903323596665
GSM: +905065425507
Eposta: saygihalil83@gmail.com
URL: http://